

KUDOSNÄYTE, ELEKTRONIMIKROSKOOPINEN TUTKIMUS Ts-PAD-EM, 4052

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482.
- Yhteyshenkilöt:** **Munuaishälyt:** Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Reijo Sironen (puh. 044-7113479, reijo.sironen@kuh.fi)
Lihäs- ja hermonälyt: Patologian erikoislääkäri, Jaana Rummukainen (puh. 044-7113974, jaana.rummukainen@kuh.fi)
Värekarvanälyt: klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)
Tekniikka: apulaisylisolubiologi Sanna Suikkanen (puh. 044-7176088, sanna.suikkanen@kuh.fi)
- Indikaatio:** Elektronimikroskopiatutkimus on edelleen tärkeä osatutkimus monien lihas- ja munuaistautien kohdalla. Tutkimus ei ole rutiinitutkimus, joten sen hyödyllisyydestä on syytä keskustella etukäteen patologin kanssa, tapauskohtaisesti.

HUOMIOITAVAA!

Ki-PAD (4067) ja **Ne-PAD (4046)** tutkimuksien yhteydessä otetaan aina osa biopsianäytettä, näytemateriaalin riittäessä, EM-tutkimusta varten. Tämä valmistetaan automaattisesti EM-blokkivalmiuteen, josta voidaan tarvittaessa tehdä varsinainen elektronimikroskopiatutkimuspyynnöllä Ts-PAD-EM (4052)

Värekarvatutkimus: Epäily värekarvojen synnynnäisestä toimintahäiriöstä (esim. primary ciliary dyskinesia, aikaisemmin immotile cilia syndrome). Ts-PADpo (57003) -tutkimuksessa näyte prosessoidaan puoliohuiksi leikkeiksi. Puoliohuista leikkeistä varmistetaan näytteen sisältävän värekarvallista epiteeliä, minkä jälkeen näytteestä tehdään varsinainen elektronimikroskopiatutkimus Ts-PAD-EM (4052).

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja keskeiset kliiniset taustatiedot. Aina on ilmoitettava, mitä kudosta ja mistä on lähetetty näytteeksi. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin.

Näyteastia: EM-fiksatiivia (1 % glutaraldehydi + 4 % formaldehydi) sisältävä tiiviskorkkinen näyteastia (Tarra: EM-näyte, EM-fiksatiivi), joita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta, jääkaapista +4°C.

Värekarvatutkimus: Näytepurkkia on käännettävä edestakaisin n. 1 min ajan liman irrottamiseksi.

Näyte: Edustavalta, patologiselta muutosalueelta. Näyte asetetaan EM-fiksatiiviin välittömästi. Kudosta ei saa puristaa. Eri näytekohtaa edustavat kudospalat on laitettava eri purkkeihin ja purkit on identifioitava. Jos kudospalat edustavat samaa aluetta tai kohdetta, voi samaan purkkiin laittaa 2-5 kpl kudospaloja. Näyteastiaan on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.

Värekarvatutkimus: Näyte otetaan yleensä nenän tai alempien hengitysteiden limakalvolta. Nenästä suositeltavin paikka on keskikuorikko keskeltä tai takaa. Tutkimus voidaan tehdä harjanäytteestä esim. liikkuvuustutkimuksen jälkeen tai näytteeksi voidaan ottaa useampia pieniä paloja esim. kaksoiskyretillä. Kuorikon päätä ja reunoja on syytä välttää, koska ne ovat usein osittain metaplastisia. Näytteen voi ottaa leikkauksen yhteydessä myös seualokerostosta tai poskiontelon limakalvolta, jolloin materiaalia saadaan runsaammin.

Eniten värekarvoja on henkitorvi- ja keuhkoputkinäytteissä. Näytettä käsitellään mahdollisimman kevyesti. Ei painelua, ei puristelua. Limaisille näytteille suositellaan huuhtelua keittosuolaliuksella ennen fiksoimista.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Toimitus patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.

KYSin ulkopuoliset näytteet lähetetään osoitteeseen:

Kuopion yliopistollinen sairaala
Kliininen patologian yksikkö C4500
Rak. 1B, 3. krs
PL100, 70029 KYS

Menetelmä: Muovivalumenetelmä, puoliohuttleikkeet (toluidiinisini) valomikroskopiaan, ohutleikkeet elektronimikroskopiaturkimukseen. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa lausunnon ja patologisanatomisen diagnoosin (PAD), joka pohjautuu sekä valomikroskooppisiin että elektronimikroskooppisiin morfologisiin arvioihin. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.

Tekstiheys: Tarvittaessa.

Tulos valmiina: Elektronimikroskopiaa vaativat näytteet vastataan 30 arkipäivän kuluessa.

Laatija, pvä: Reijo Sironen, Sanna Suikkanen, Satu Remes, 24.8.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 31.8.2020

Päivitetty, pvä: Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoituidut toimijat - T343.